

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького

Факультет післядипломної освіти

Кафедра онкології та радіології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи

член-кореспондент НАМН

України, професор, д.м.н.,

М.Р. Гжегоцький

2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

циклу тематичного удосконалення

**“ Кольпоскопія в діагностиці передраку та початкового раку
нижнього генітального тракту ”
за фахом „Онкогінекологія”**

Кількість навчальних годин: лекцій – 26, семінарські заняття – 12,
практичні заняття – 16, самостійна робота – 28,
Додаткові програми – 8.
Разом – 90 годин. Кредити ECTS – 3

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри
Протокол № 8
від « 31 » 08 2021р.

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології
Професор, д.м.н. Володکو Н.А.

Затверджено на методичній комісії
факультету післядипломної освіти

Протокол № 3
від « » 09 2021р.

Голова методичної комісії ФПДО

Доц. О.Є. Січкоріз

Пояснювальна записка

Навчальна програма ТУ призначена для підготовки лікарів-спеціалістів за фахом «гінекологія і акушерство», «онкогінекологія», «онкологія», «онкохірургія» з питань онкогінекології, і є нормативним документом, в якому визначається зміст навчання на циклі та встановлено вимоги щодо обсягу та рівня професійної підготовки фахівця. Робоча навчальна програма складена на основі типової програми спеціалізації за фахом онкогінекологія, затвердженої МОЗ України 30.05.2013 р., протокол №2. і рекомендацій, розроблених Американською радою акушерства та гінекології, (ABOG).

Термін навчання для лікарів-спеціалістів 0,5 місяця (90 годин, 3 кредити ECTS).

Зміст програми охоплює весь обсяг необхідних теоретичних знань, умінь і практичних навичок, визначених для підготовки лікаря-спеціаліста з даних розділів онкогінекології. Програму побудовано за системою блоків. В процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, семінари та практичні заняття. Планується позааудиторна самостійна робота слухачів. При необхідності ця робота проводиться відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу слухача до потрібних дидактичних засобів.

Для визначення рівня знань і навичок слухачів передбачено такі види контролю: після кожного розділу програми проводиться модульний контроль, для заключного іспиту – робота біля ліжка хворого, співбесіда.

Зміст курсу.

Планом навчального процесу відведено 90 годин, (3 кредити ECTS), з них на лекції – 26 годин, практичні заняття – 16 год, семінарські заняття – 12 год., у.т.ч. іспит – 4 год, самостійну роботу – 28 год., у.т.ч. на модульні контрольні роботи – 3 год., додаткові програми – 8 год.

Викладання курсу проводиться у вигляді лекцій і практичних занять з використанням інтерактивних методик: інформаційні повідомлення, доповіді, дискусія, «мозковий штурм», робота в малих групах, обговорення реферативних повідомлень, рішення ситуаційних задач, ділові ігри, контроль знань та вмінь тощо. На самостійне вивчення у позааудиторний час плануються теми, не охоплені навчальним процесом, але які передбачені робочою програмою і мають істотне значення для підготовки фахівця. За додатковими програмами слухачі знайомляться з останніми досягненнями в галузі медичної інформатики, медичного права, медицини катастроф і клінічної фармації на суміжних кафедрах.

Етапний (модульний) контроль здійснюється шляхом написання контрольних робіт (тестового комп'ютерного контролю). Заключний контроль проводиться у вигляді іспиту. Слухачі, які успішно склали іспит, отримують сертифікат встановленого зразка.

В.о. зав. кафедри онкології та радіології

проф. Володько Н.А.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
циклу „Кольпоскопія в діагностиці передраку та початкового раку
нижнього генітального тракту ”
за фахом «онкогінекологія»

Тривалість навчання: 1 місяць (90 год).

Мета навчання: Підвищити рівень знань лікарів-акушерів-гінекологів, і онкологів з питань сучасної профілактики раку шийки матки.

Контингент – лікарі-акушери-гінекологи, лікарі-онкогінекологи, лікарі-онкологи.

Код	Назва курсу та розділу	Кількість навчальних годин				
		Аудиторні заняття			СРС	Разом
		Л	Пр	СЗ		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Морфологія, фізіологічні особливості слизової ектоцервіксу та цервікального каналу. Фонові захворювання шийки матки	2	-		2	4
2.	Епідеміологія та етіопатогенез раку шийки матки	4	-		2	6
3.	Цитологічний скринінг, організація. Контроль якості	2	2		2	6
4.	Кольпоскопія, види, техніка	2	6		2	10
5.	Цервікальна інтраепітеліальна неоплазія	2	2	2		6
6.	Мікроінвазивний рак шийки матки	2	-	2		4
7.	Інвазивний рак шийки матки. Діагностика, класифікація	2	-	2	2	6
8.	Лікування інвазивного раку шийки матки	2	2	2	6	12
9.	Рак вульви	4	4	-	4	12
	Рак піхви.	4	-	-	4	8
	Модульний контроль				4	4
	Іспит			4		4
10.	Додаткові програми:					8
	Медична інформатика					2
	Медичне право					2
	Медицина катастроф					2
	Клінічна фармація					2
	Разом на кафедрі	26	16	12	28	90

Примітка:

Л – лекції;

Пр – практичні заняття;

СЗ – семінарські заняття;

СРС – самостійна робота слухачів;

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.

Тематичний план лекцій
циклу тематичного удосконалення лікарів акушер-гінекологів
**"Кольпоскопія в діагностиці передраку та початкового раку нижнього
генітального тракту."**

№ з/п	Тема лекції	К-ть годин
1.	Епідеміологія раку шийки матки.	2
2.	Етіопатогенез: молекулярно-біологічна характеристика папіломо – вірусної інфекції	2
3.	Структура нормальної слизової ектоцервіксу та цервікального каналу (морфологія, фізіологічні особливості). Фонові захворювання шийки матки. Цервікальна інтраепітеліальна неоплазія.	2
4.	Цитологічний скринінг на виявлення цервікальної інтраепітеліальної неоплазії. Організація. Контроль якості.	2
5.	Кольпоскопія (проста, розширена). Основні діагностичні принципи. Патогенез кольпоскопічних ознак.	2
6.	Лікування цервікальної інтраепітеліальної неоплазії, (коагуляція, кріодеструкція, електроексцизія, ДТК). CIN та вагітність.	2
7.	Мікроінвазивний рак шийки матки. Визначення, діагностика, лікування.	2
8.	Інвазивний рак шийки матки. Діагностика, класифікація, шляхи розповсюдження, лікування.	2
9.	Лікування інвазивного раку шийки матки.	2
10.	Неоплазії вульви та вагіни. Бульварна та вагінальна інтраепітеліальна неоплазія. Клініка, диференціальна діагностика з інфекційними захворюваннями.	2
11.	Рак вульви. Клініка, діагностика, лікування.	2
12.	Рак піхви. Клініка, діагностика, лікування.	2
13.	Пігментні новоутвори піхви та вульви. Меланобластома.	2
	Всього годин	26

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.

Тематичний план практичних занять
циклу тематичного удосконалення лікарів акушер-гінекологів «Кольпоскопія в
діагностиці передраку та початкового раку
нижнього генітального тракту»

№ з/п	Тема практичного заняття	К-ть годин
1.	Забір матеріалу, фіксація забарвлення, інтерпретація цитологічних мазків.	2
2.	Кольпоскопія передраку та раннього раку ш/матки.	2
3.	Покази для виконання та техніка конічної біопсії ш/матки. Курація хворих після ДТК.	2
4.	Лікування цервікальної інтраепітеліальної неоплазії (коагуляція, криодеструкція, LLETZ, ДТК).	2
5.	Методи хірургічного лікування інвазивного раку ш/матки. Операція Вертгайма. Курація післяопераційних хворих.	2
6.	Оцінка стану тканин вульви під оптичним збільшенням. Тест з толуїдиновим синім та оцтовою кислотою. Техніка біопсії вульви.	2
7.	Діагностика і стадіювання раку вульви. Аспіраційна пункція пахвинних л/вузлів.	2
8.	Кольпоскопія в діагностиці VEIN. Діагностика первинних пухлин та метастатичних уражень піхви.	2
	Всього годин	16

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.

Тематичний план семінарів
циклу тематичного удосконалення лікарів акушер-гінекологів **"Кольпоскопія в
діагностиці передраку та раннього раку нижнього
генітального тракту"**.

№ з/п	Тема семінарського заняття	К-ть годин
1.	Бактеріальний вагіноз і цервікальна інтраепітеліальна неоплазія.	2
2.	Лікування мікроінвазивного раку шийки матки.	2
3.	Роль TORCH інфекції у виникненні Cancer is.	2
4.	Комбіноване лікування раку шийки матки. Органозбереження в лікуванні інвазивного РШМ.	2
5.	Іспит	4
	Всього годин	12

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.

Тематичний план самостійної роботи
циклу тематичного удосконалення лікарів "Кольпоскопія в діагностиці
передраку та раннього раку нижнього
генітального тракту".

№ з/п	Тема семінарського заняття	К-ть годин
1.	Організація цитологічного скринінгу на виявлення передраку та раку шийки матки. Створення бази даних. Журнал обліку цитологічних мазків. Організація повторних викликів.	2
2.	Кольпоскопічна картина нормальної слизової та фонових станів шийки матки.	2
3.	Прицільна біопсія ш/м, кюре таж цервікального каналу.	2
4.	Методи діагностики та стадіювання інвазійного раку ш/матки.	2
5.	Променеве лікування раку ш/матки.	2
6.	Хірургічне лікування раку вульви розширена вульвектомія.	2
7.	Хіміотерапія раку вульви, променеве лікування раку вульви.	2
8.	Оцінка стану пігментних плям вульви, лікування меланом вульви.	2
9.	Симптоматичне лікування хворих з раком нижнього генітального тракту.	2
10.	Ліквідація урологічних ускладнень після лікування РШМ.	2
11.	Посткастраційний синдром після операції з приводу РШМ, методи лікування – гормонозамінна терапія. Оварієзберігальні операції у хворих на РШМ.	2
12.	Роль інформаційної компанії серед населення з метою розповсюдження знань про ризик виникнення і діагностики РШМ.	2
13.	Модульні контрольні роботи	4
	Всього годин	28

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.

Критерії оцінки знань і вмінь лікарів на циклі тематичного удосконалення

"Сучасні принципи діагностики і лікування злоякісних пухлин"

Рівень знань і вмінь лікарів оцінюється у відповідності до кваліфікаційних вимог. Оцінка якості підготовки лікаря здійснюється диференційовано з урахуванням теоретичних знань і вмінь та ступеня опанування ними практичних навиків, які передбачені навчальною програмою і кваліфікаційними вимогами.

Оцінка **"відмінно"** ставиться лікарю, який глибоко і досконало засвоїв теоретичний матеріал, може визначити етіологію, патогенез, клінічні особливості і варіанти захворювання у конкретних хворих, проводить обґрунтування діагнозу, здійснює диференційну діагностику, складає детальний план лікування та реабілітації конкретного хворого (з урахуванням віку, супутніх захворювань), вміє надати невідкладну допомогу, має глибокі знання з принципів діагностики та лікування, вміє вирішити питання медико-соціальної експертизи.

Оцінка **"добре"** ставиться лікарю, який добре засвоїв теоретичний матеріал з усіх розділів програми, має добру практичну підготовку, достатньо володіє знаннями з принципів діагностики та лікування, але допускає окремі неточності у відповідях та при вирішенні клінічної ситуаційної задачі.

Оцінка **"задовільно"** ставиться лікарю, який має знання з основних питань онкології, задовільну практичну підготовку, але не засвоїв деталі; знає механізм дії та побічні дії лише основних груп ліків.

Оцінка **"незадовільно"** ставиться лікарю, який не засвоїв значну частину матеріалу, не знає механізмів дії та побічних дій ліків, допускає помилки при вирішенні клінічної задачі, має незадовільну оцінку за комп'ютерне тестування.

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.

Методика проведення базисного, проміжного та підсумкового контролю знань і вмінь лікарів циклу ТУ

"Сучасні принципи діагностики і лікування злоякісних пухлин"

Базисний контроль знань лікаря проводиться з самого початку навчання на циклі шляхом вступного тестового контролю, а також у діагностичних та лікувальних кабінетах шляхом співбесіди з викладачем.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і включає перевірку практичних знань, вмінь та контроль володіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками з відповідних тем.

Проміжний (модульний) контроль проводиться наприкінці вивчення окремих розділів програми та відповідних циклів. Проміжний контроль передбачає перевірку теоретичних знань шляхом розв'язування тестових завдань і ситуаційних задач.

Підсумковий контроль, залік здійснюється наприкінці проходження циклу навчання і включає такі етапи:

1. Тестовий контроль.
2. Перевірка практичної підготовки:
 - робота з хворими (вміння зібрати анамнез, провести спеціальне обстеження хворого, інтерпретувати результати додаткових методів обстеження, обґрунтувати попередній діагноз, провести диференційний діагноз, скласти план лікування, реабілітації).
3. Співбесіда для підсумкової оцінки рівня теоретичної та практичної підготовки у формі усних запитань або розв'язування ситуаційних задач.

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.

Список літератури

Обов'язкова література

- 1 Атлас по кольпоскопии. Principles and Practice of Colposcopy; Шакунтала Б. Балига // ГЭОТАР-Медиа. – 2012, 252 с.
- 2 Баринов В. В. и др. (2007) Опухоли женской репродуктивной системы / под общ. ред. М. И. Давыдова, В. П. Летыгина, В. В. Кузнецова. – М. : ООО «Медицинское информационное агентство», 376 с.
- 3 Бауэр Г. Цветной атлас по кольпоскопии. Перевод с немецкого.- М., ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 288 с.
- 4 Бохман Я. В. (2002) Руководство по онкогинекологии. СПб. : Фолиант, 464 с.
- 5 Бохман Я. В. Лекции по онкогинекологии. М.: Изд-тво: Мед. Инф. Агентство, 2007. – 304 с.
- 6 Онкологія: Підручник – 3-те видання, перероб. і доп. / Б. Т. Білінський, Н. А. Володько, А. І. Гнатишак, О. О. Галай та ін.; За ред. Б. Т. Білінського, К. Здоров'я, 2004, 2007 – 528 с.
<http://booksshare.net/index.php?id1=4&category=med&author=bilinskiy-bt&book=2004>
- 7 Онкологія: підручник / Ю. В. Думанський, А. І. Шевченко, І. Й. Галайчук, ..та ін. ; за ред. Г. В. Бондаря, А. І. Шевченка, І. Й. Галайчука. — 2-е вид., переробл. та допов. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 520 с.
<http://kingmed.info/media/book/5/4093.pdf>
- 8 Онкологія: підручник / А. І. Шевченко та ін. ; за ред. проф. А. І. Шевченка. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 485 с.
- 9 Вакцинальная профилактика рака шейки матки, информационно – методическое письмо // Министерство здравоохранения Московской области, Московский областной НИИ акушерства и гинекологии. Москва – 2008.
- 10 Василевская Л.Н. Кольпоскопия. – М.: Медицина, 1986. — 157 с.
- 11 Волошина Н. Н., Волошин Н. А. Скрининг и профилактика рака шейки матки. – Запорожье: Печатный мир, – 2010 – 155 с.
- 12 Воробйова Л. І., Федоренко З. П. (2009) Стан онкогинекологічної допомоги та вплив на демографічну ситуацію в Україні. Здоров'є жінки, 7(43), ч. 2: 4-6.
- 13 Воробйова Л. І., Гончарук І. В., Лукьянова Н. Ю., Чехун В. Ф. (2008) Клініко-морфологічні та молекулярні-біологічні фактори прогнозу у хворих на рак шийки матки. Онкологія, 10(4): 382-388.
- 14 Додаток до наказу МОЗ України № 236 від 02.04.2014 Рак шийки матки (Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах).
- 15 Заболевания шейки матки, влагалища и вульвы / Под ред. проф. Прилепской В.Н.: М: Медпресс, 2000. – 432 с.
- 16 Клиническая кольпоскопия. Стрижаков А. Н., Давыдов А. И., Бслоцерковцсва Л. Д. // Медицина. – 2012, 92 с.
- 17 Коломиец Л. А., Важенин А. В., Чуруксаева О. Н. и др. (2007) Местно-распространенный рак шейки матки: возможности химиолучевого лечения. Совр. онкология, 7 (4): 231-238.
- 18 Коханевич Е. В., Ганина К. П., Суменко В. В. Кольпоцервикоскопия. Атлас. – Киев: Вища школа, 1997. — 79 с.
- 19 Краснопольский В. И., Радзинский В. Е., Буянова С. Н., Манухин И. Б., Кондриков Н. И. Патология влагалища и шейки матки. М.: Медицина, 1999. — 270 с.
- 20 Лекции по онкогинекологии: учеб. для студентов (2009) / Под общ., ред. акад. РАН и РАМН М. И. Давыдова, проф. В. В. Кузнецова; под. ред. В. М. Нечушкиной. Москва: МЕДпресс-информ, 432 с.
- 21 Майкл Баггиш. Кольпоскопия. Атлас-справочник – Пер. с англ. – М., «Практика», 2008. – 340 с.

- 22 Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 236 від 02.04.2014р. «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. дисплазія шийки матки. рак шийки матки».
- 23 Патология влагалища и шейки матки (под ред. В. И. Краснопольского), М., Медицина, 1997 г. – 270 с.
- 24 Практическая онкогинекология: избранные лекции / [Урмачеева А. Ф., Тюлядин С. А., Моисеенко В. М. и др.]. – Санкт-Петербург: Центр ТОММ, 2008. – 400 с.
- 25 Прилепская В. Н. (2007) Профилактика рака шейки матки: методы ранней диагностики и новые скрининговые технологии (Клиническая лекция). Гинекология, 09(1): 2007.
- 26 Принципы и результаты скрининга предопухолевых заболеваний, рака шейки матки, тела матки и яичников. Залуцкий И. В., Вишневская Е. Е., Пересада О. А., Антоненкова Н. Н., Курьян http://www.med-book.info/discipline/midwifery/midwifery_patfaology/index_393.html
- 27 Рак в Україні, 2018-2021. Захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби (2021) Бюл. Нац. Канцер-реєстру України,(№ 20-22).
- 28 Роговская С. И. Практическая кольпоскопия. – М.: ГЭОТАР, 2011. – 232 с.
- 29 Роговская с.И. Папилломавирусная инфекция у женщин и патология шейки матки / М. : ГЭОТАР-Медиа, 2008. с. 188.
- 30 Серов, В. Н. Руководство по амбулаторно-поликлинической помощи в акушерстве и гинекологии / под ред. В. Н. Серова, Г. Т. Сухих, В. Н. Прилепской, В. Е. Радзинского - Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2016. – 1136 с.
- 31 Русакевич П. С. Заболевания шейки матки. – Минск: Вышэйшая школа. – 2000. – 368 с.
- 32 Сидорова И. С., Леваков С. А. // Фоновые и предраковые процессы шейки матки // Медицинское информационное агентство // 2006. – 96 с.
- 33 Шабалова И. П. Цитологический атлас. Критерии диагностики заболеваний шейки матки. – Москва, 2001 г. — 120 с.

Додаткова література:

- 1 Гур'єв С. О., Шишук В. Д., Шкатула Ю. В. Медицина надзвичайних ситуацій. Екстрена медична допомога http://elkniga.info/book_48.html
- 2 Караулов А. В., Блинов Д. В. Профилактика и лечение заболеваний, вызываемых вирусом папилломы человека. Вакцинация. 2011; 1:37-42
- 3 Gynecologic Oncology Handbook: An Evidence-Based Clinical Guide 2nd Edition Paperback Publisher: Demos Medical; 2017, : 436 p.
- 4 Colposcopic assessment of cervical intraepithelial neoplasia <http://screening.iarc.fr>
- 5 Singer and Monaghan's Cervical and Lower Genital Tract Precancer: Diagnosis and Treatment, 3rd Edition. Wiley-Blackwell, 2014.
- 6 Shier RM (eds). Basic and Advanced Colposcopy Part One: A Practical Handbook for Diagnosis. 3d Edition. 2010.
- 7 Monsonego J, Autillo-Touati A, Bergeron C, et al. Liquid-based cytology for primary cervical cancer'screening: a multi-centre study // Br J Cancer. – 2001. – v. 84. – p. 360-366.
- 8 Payne N, Chilcott J, McGoogan E. Liquid-based cytology in cervical screening. A report by the School of Health and Related Research, the University of Sheffield. January 2000.
- 9 Wang T., Chen H., Yang Y., Tsou M. Comparison of fluid-based, thin-layer processing and conventional Papanicolaou methods for uterine cervical cytology// J. Formos Med Assoc. – 1999. – v.98. – p. 500-505.

В.о. завідувача кафедри
онкології та медичної радіології

професор Володько Н.А.